

LAGUTSKOTTETS UTLÅTANDE 17/2006 rd

Statsrådets skrivelse med anledning av ett förslag till rådets rambeslut (om organisationen av medlemsstaternas utbyte av uppgifter ur kriminalregistret och uppgifternas innehåll)

Till stora utskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagens talman sände den 19 maj 2006 statsrådets skrivelse till riksdagen med anledning av ett förslag till rådets rambeslut (om organisationen av medlemsstaternas utbyte av uppgifter ur kriminalregistret och uppgifternas innehåll) (U 27/2006 rd) till stora utskottet för behandling och bestämde samtidigt att lagutskottet ska lämna utlåtande i ärendet till stora utskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- lagstiftningsråd Aki Rasilainen, justitieministeriet
- biträdande direktör Marjatta Syväterä, Rättsregistercentralen.

SKRIVELSEN

Förslaget till rådets rambeslut

Rambeslutet har tre huvudsyften. För det första definieras på vilket sätt en medlemsstat, i vilken en dom avkunnats mot en person bosatt i en annan medlemsstat (s.k. dömande medlemsstat), kan överföra uppgifter om en sådan dom till den medlemsstat där den berörda personen är medborgare. För det andra ålägger rambeslutet medlemsstaten där den berörda personen är medborgare att lagra uppgifter om brottmålsdomen. För det tredje skapar ramdirektivet grunden för ett datoriserat system för utbyte mellan medlemsstaterna av uppgifter om brottmålsdomar.

Med brottmålsdom avses antingen ett slutligt avgörande i en brottmålsdomstol eller ett slutligt avgörande av en förvaltningsmyndighet vilket kan överklagas i en brottmålsdomstol. Med

straffregister avses i sin tur nationella register i vilka domar registreras enligt nationell lagstiftning. Till den dömande medlemsstatens skyldigheter hör att försäkra sig om att alla domar som avkunnas på dess territorium vid överföringen till det nationella straffregistret innehåller upplysningar om den dömdes nationalitet, om det rör sig om en person som är medborgare i en annan medlemsstat. Den centrala myndigheten ska snarast upplysa de centrala myndigheterna i de övriga medlemsstaterna om brottmålsdomar som avkunnats mot deras medborgare.

Den medlemsstat där den berörda personen är medborgare ska lagra alla överförda uppgifter. Om uppgifterna ändras eller stryks vid ett nationellt förfarande får den berörda personens ställning inte bli mindre gynnsamt än om han eller hon skulle ha dömts vid en nationell domstol.

Dessutom innehåller förslaget till rambeslut bestämmelser om hur man ansöker om uppgifter om brottmålsdomar, hur man svarar på en sådan ansökan, vilka tidsfrister som ska iakttas då man svarar, begränsningar angående användningen av uppgifterna samt vilka språk som ska användas vid utbyte av uppgifter.

Regeringens ståndpunkt

Syftet med rambeslutet och medlen för dess genomförande är godtagbara och värda understöd. Rambeslutet innebär inte väsentliga ändringar i 1959 års konvention om inbördes rättshjälp i brottmål och inte heller i utbytet av straffregisteruppgifter som genomförts som arrangemang mellan de nordiska länderna. Rambeslutet effektiviserar dock i betydande grad den faktiska funktionsdugligheten hos systemet för utbyte av uppgifter.

Definitionen för brottmålsdom i artikel 2 a kan anses som alltför omfattande. Att också mycket lindriga bötespåföljder hör till de uppgifter som ska utbytas är svårt att förstå fastän

rambeslutet inte innebär en skyldighet att anteckna dem i det nationella straffregistret. När det gäller att lagra uppgifter i registret är det skäl att konstatera att ett straff framgår en viss tid av straffregistret för att det är en del av påföljden för brottet. Av den orsaken bör utgångspunkten vara att tiden för att lagra uppgifter definieras i enlighet med lagstiftningen i den dömande medlemsstaten på det sätt som föreslagits.

Jämfört med det tidigare systemet för utbyte av uppgifter innehåller förslaget en skillnad i det att den stat där den anklagade är medborgare ska lagra de uppgifter som överförs till den från den dömande medlemsstaten fastän den förstnämnda staten inte skulle ha antecknat dem i sitt straffregister eller skulle ha utplånat dem tidigare än den dömande medlemsstatens lagstiftning skulle ha förutsatt. Denna skyldighet framgår dock inte av de föreslagna artiklarna. Därför anser regeringen att den tydligare bör intas i artikel 5 som reglerar förpliktelse för den stat där den anklagade är medborgare.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Med det föreslagna rambeslutet skulle man inom EU grunda ett system för förmedling av brottsregisteruppgifter, där den dömande medlemsstaten förpliktas att till den andra medlemsstaten överföra uppgifter om domar som berör dess medborgare. Systemet innebär ingen principiell nyhet utan kompletterar och ersätter vissa förordningar i den Europeiska konventionen om inbördes rättshjälp och konventionen om inbördes rättshjälp i förhållandena mellan medlemsstaterna inom den Europeiska unionen. Det är snarast meningen att effektivisera redan befintliga förfaranden genom att för utbyte av uppgifter skapa ett enhetligt datasystem med en gemensam blankettmall.

Lagutskottet anser att strävan att förbättra utbytet av straffregisteruppgifter i och för sig är välkommen, eftersom detta enligt utskottets

uppfattning skulle minska slumpmässigheten i beaktandet av utländska domar. Utskottet anser dock i likhet med regeringen att rambeslutets tillämpningsområde enligt förslaget skulle komma att bli mycket omfattande i och med att det skulle täcka samtliga straffformer, inklusive bötesstraff. Även om rambeslutet i och för sig inte skulle påverka informationsinnehållet i Finlands brottsregister anser utskottet att man måste bedöma hur ändamålsenligt ett så här brett tillämpningsområde är och allvarligt överväga att avgränsa informationsutbytet till att gälla endast allvarliga påföljder såsom fängelsedomar.

Enligt förslaget kunde uppgifter överlåtas för det första i samband med behandlingen av brottsärenden. I enlighet med en uttrycklig bestämmelse i punkt 1 i rambeslutets 9 artikel får dylika uppgifter användas endast i behandlingen av det brottsärende för vilket man bett att få in-

formationen. För det andra kan man anhålla om uppgifter även för annat syfte än rättegång. Dessa syften har inte preciserats i förslaget. Å andra sidan får en medlemsstat som anhållit om uppgifter för "annat syfte" använda dessa endast för angivet ändamål och inom gränser som definieras av den stat som anhållan gäller. Ett undantag från denna regel utgörs av bestämmelsen enligt vilken uppgifterna dock alltid får användas för att bekämpa ett direkt och allvarligt hot mot den allmänna ordningen och säkerheten.

Lagutskottet tycker att de föreslagna bestämmelserna är alltför diffusa till den del de berör det som kallas "annat syfte" och anser att en precisering är på sin plats. Alternativt bör man enligt utskottet överväga att ge den medlemsstat som mottar en anhållan om uppgifter möjligheten att i vissa, klart definierade fall avstå från att överlåta information om den anser att användningssyftet för de anhållna uppgifterna inte kan anses acceptabelt.

Lagutskottet har också fäst uppmärksamhet vid uttrycket "bland annat" i artikel 11 punkt 2 i förslaget. Ordvalet skapar oklarhet i huruvida förteckningen över information som ska överlåtas är uttömmande eller inte. Utskottet anser att förslaget till rambeslut måste göras entydigare så att det ur beslutet går att utläsa vilka uppgifter som sorterar under det nya förfarandets tillämpningsområde.

Slutligen konstaterar lagutskottet att man inom unionen samtidigt med ifrågavarande förslag behandlar ett förslag till rådets rambeslut om skyddet av personuppgifter inom EU:s tredje pelare (U 48/2005 rd). Förvaltningsutskottet ansåg i sitt utlåtande om detta förslag att man borde utarbeta gemensamma standarder för att säkra skyddet av personuppgifter i den tredje pelarens samarbete och i behandlingen av personuppgifter och informationsväxlingen i samband med det (se FvUU 5/2006 rd). I samma veva påpekade förvaltningsutskottet att betydelsen av gemensamma förfaringsätt i syfte att skydda personuppgifter ökar i takt med att informationsväxlingen ökar i och med principen om uppgifters tillgänglighet. Med hänvisning till förvaltningsutskottets synpunkter anser lagutskottet att man inte bör besluta om att i medlemsstaterna verkställa det rambeslut om utbyte av uppgifter ur kriminalregistret som här behandlas innan rambeslutet om skyddet av personuppgifter inom EU:s tredje pelare fattats.

Utlåtande

Lagutskottet anför

att utskottet omfattar statsrådets ståndpunkt med preciseringarna ovan.

Helsingfors den 18 oktober 2006

I den avgörande behandlingen deltog

vordf. Susanna Rahkonen /sd
medl. Esko Ahonen /cent
Leena Harkimo /saml
Lasse Hautala /cent
Tatja Karvonen /cent
Petri Neittaanmäki /cent
Heli Paasio /sd
Lyly Rajala /saml

Jukka Roos /sd
Tero Rönkä /sd
Petri Salo /saml
Pertti Salovaara /cent
Minna Siirä /vänt
Juhani Sjöblom /saml
Timo Soini /saf.

Sekreterare var

utskottsråd Risto Eerola.